

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 760, 323, 755, 689

Čtení: 2 K 5, 11 – 21

Text: L 16, 1 – 9 *Svým učedníkům řekl: "Byl jeden bohatý člověk a ten měl správce, kterého obvinili, že špatně hospodář s jeho majetkem. Zavolal ho a řekl mu: 'Čeho ses dopustil? Slož účty ze svého správcovství, protože dále nemůžeš být správcem.' Správce si řekl: 'Co budu dělat, když mne pán zbavuje správcovství? Na práci nejsem, žebrat se stydím. Vím, co udělám, aby mne někde přijali do domu, až budu zbaven správcovství!' Zavolal si dlužníky svého pána jednoho po druhém a řekl prvnímu: 'Kolik jsi dlužen mému pánovi?' On řekl: 'Sto věder oleje.' Řekl mu: 'Tu je tvůj úpis; rychle sedni a napiš nový na padesát.' Pak řekl druhému: 'A kolik jsi dlužen ty?' Odpověděl: 'Sto měr obilí.' Řekl mu: 'Tu je tvůj úpis; napiš osmdesát.' Pán pochválil toho nepoctivého správce, že jednal prozíravě. Vždyť synové tohoto světa jsou vůči sobě navzájem prozíravější, než synové světla. Já vám pravím: I nespravedlivým mamonem si můžete získat přátele; až majetek pomine, budete přijati do věčných příbytků.*

Kdysi jsem dostal z neznámého čísla esemesku tohoto znění: „Kdo jednou zalže, už mu nikdo nevěří.“ V té chvíli se mi zhroutil svět. Ačkoliv jsem si nebyl ničeho vědom, zjištění, že jsem u někoho ztratil důvěru a pokládá mě za lháře a podvodníka, mě zdrtilo. Několik dní jsem nemohl spát a nemohl jsem přestat myslet na to, koho jsem tak zklamal, že mi musel poslat tuto zprávu. Čí důvěru jsem zradil, komu jsem ublížil svým slovem a ztratil tak přítele či přítelkyni. Po několika dnech jsem to už nevydržel a na to neznámé číslo jsem zavolaal. Zcela cizí slečna na druhém konci se mi hluboce omlouvala, že špatně vytukala číslo na svém mobilu a že se tudíž jedná o omyl. Mě spadl kámen ze srdce, ale ten bolestný pocit zoufalství ze ztráty důvěry si pamatuji dodnes.

Podobný pocit zoufalství možná zažívá správce z Ježíšova podobenství ve chvíli, kdy je obviněn ze zpronevěry. Je přitom vlastně lhostejné, zda se jedná o zlomyslnou pomluvu nebo pravdivé obvinění. Hlavní je tu myšlenka, že ten člověk čelí ztrátě důvěry. Ihned jej přepadne úzkost: „Co teď? Co budu dělat?“ Možná se skutečně dopustil podvodu, možná vědomě, možná nevědomky, a možná je to celé jen pomluva. Důležité je, že už nemá důvěru svého pána. A pokud se rozkřikne, že jednou zalhal, má strach, že už mu nikdo nikdy neuvěří. V takovém pocitu bych ani já nemohl fungovat či vůbec existovat.

Správce teď zvažuje, jaké má možnosti. Jestliže přijde o zaměstnání, jak bude dál existovat? Kopáním na poli se neuživí, na to asi nemá fyzickou, a jít na pracák žebrat o podporu, to se stydí. A když tak nad tím uvažuje, najednou dostane nápad: „Už vím, co udělám, aby mě lidé přijali do svých domů, až budu propuštěn!“ Vlastně to znamená, udělám cokoli, jen aby mě lidé měli rádi. A my najednou čteme: „Zavolal si dlužníky svého pána jednoho po druhém a řekl prvnímu: 'Kolik jsi dlužen mému pánovi?' On řekl: 'Sto věder oleje.' Řekl mu: 'Tu je tvůj úpis; rychle sedni a napiš nový na padesát.' Pak řekl druhému: 'A kolik jsi dlužen ty?' Odpověděl: 'Sto měr obilí.' Řekl mu: 'Tu je tvůj úpis; napiš osmdesát.'“

Podle toho, co jsme teď četli, ten správce asi neměl úplně problém někde něco ošidit nebo si upravit. Samotné podobenství skutečně toho správce označuje za nepoctivého. Přesto Ježíš dává jednání tohoto člověka učedníkům za vzor. Jak je to možné?

Tak především, Ježíš určitě nepodporuje nepoctivost. To by odporovalo jeho etice. Proto také vzápětí říká učedníkům, že ten, kdo je věrný v nejmenší věci, je věrný také ve velké; kdo je v nejmenší věci nepoctivý, je nepoctivý i ve velké. Třeba ve velké politice. Tímto prohlášením chce Ježíš předejít špatnému pochopení.

Nicméně vraťme se k onomu správci. On v dané chvíli řeší dvě věci: 1) svoji budoucnost a 2) vyhodnocuje priority. Předně tedy nechce nic ponechat náhodě. Nesloží ruce v klín, nerezignuje, nehází flintu do žita. Bere svůj osud do vlastních rukou, přičemž velmi riskuje. Ke svému obvinění z nepoctivosti přidá ještě další podvod. Dopouští se machinací s dluhopisy. To vše v zájmu zajištění své budoucnosti.

Není bez zajímavosti, že to není jediné podobenství, kde Ježíš dává za vzor člověka, jednajícího nepoctivě. Připomeňme si třeba podobenství o pokladu v poli: Tam také kupec prodávajícímu zatají, že na jeho poli našel poklad a vlastně ho podvodem o ten poklad připraví. Dělá to proto, že si je vědom obrovské ceny toho pokladu a tomu podřídí vše. Stejně tak nepoctivý správce si je vědom, o co se tu hraje. A to je ta druhá věc. On zvažuje priority. On může mnoho ztratit. Může ztratit zaměstnání, pověst poctivého správce, může ztratit dobrou budoucnost a může ztratit přátele. Ale o zaměstnání a pověst poctivého správce už vlastně přišel. A pro dobrou budoucnost potřebuje, aby ho někde přijali do domu. Tedy aby měl někde nějaké přátele. A tak vyhodnotil, že přátelství je důležitější. Na jednu stranu, mít čistý morální kredit je jistě příjemné. Farizeové si na tom dost zakládali. Ale Ježíš jim říká: „Vy před lidmi vystupujete jako spravedliví, ale Bůh zná vaše srdce: neboť co lidé cení vysoko, je před Bohem ohavnost.“ Správce z Ježíšova podobenství si naštěstí včas uvědomil, na čem v životě záleží víc.

Jsou lidé, kteří si hodně zakládají na vlastní spravedlnosti. Říkají: Já jsem nikoho nezabil, živím se poctivě, nelžu, nekradu, platím daně, jsem slušný člověk. Já do nebe patřím. Pak jsou lidé, kteří v mnohém selhali. Kterí ztratili u lidí důvěru. Ale velmi stojí o to, aby je měl někdo rád. Aby našli někoho, kdo by je s láskou přijal takové, jací jsou. Kdo touží po přátelství, po smíru, po zachování dobrých vztahů. Jsou pro to ochotni udělat téměř cokoli. Třeba jim slevit z dluhů, které mají lidé vůči Pánu Bohu. Vědomí vlastní nedokonalosti je může činit vůči druhým milosrdnějšími. Jsme-li ve službách našeho Pána, ve službě Bohu, můžeme buď jako farizeové vymáhat na lidech naprostou poslušnost Božího zákona, morální čistotu, trvat na tom, aby Pánu Bohu lidé nic nedlužili a všechny své hříchy spláceli do puntíku. Anebo si dovolíme jim odpustit podle Ježíšova slova: Cokoli odpustíte na zemi, bude odpuštěno i v nebi.

Možná nás překvapí, že pán toho nepoctivého správce pochválil. Nikoliv za nepoctivost, nýbrž za jeho prozíravost. A tu také vyzdvihuje Ježíš. Mám za to, že klíčem k porozumění je právě Ježíšova věta: „Vždyť synové tohoto světa jsou vůči sobě navzájem prozíravější než synové světla.“ Co tím chce Ježíš naznačit? Ve světské společnosti se lidé klidně dopustí i podvodu, jen aby si zajistili dobrou budoucnost. Ten nepoctivý správce upřednostnil přátelství a pomoc bližnímu ne z nějaké filantropie, nýbrž čistě vychytrale ze zistných důvodů. Oč více by tedy měli o zachování těchto hodnot usilovat lidé, kteří slouží Bohu a mají lidem zvěstovat evangelium, tedy radostnou zprávu o Božím odpuštění a smíření. Je to nejen prozíravé, ale je to naše poslání.

Ve druhém listu Korintským píše apoštol Pavel: „Bůh nás smířil sám se sebou skrze Krista a pověřil nás, abychom sloužili tomuto smíření. Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou. Nepočítá lidem jejich provinění a nám uložil zvěstovat toto smíření. Jsme tedy posly Kristovými, Bůh vám domlouvá našimi ústy; na místě Kristově vás prosíme: dejte se smířit s Bohem! Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti.

A tak já děkuji Kristu, že vzal na sebe onu nepoctivost i naši neschopnost splácet svůj dluh, a ten dluh, který máme vůči Bohu prostě a jednoduše smazal a sám byl odsouzen. Jak je psáno: On vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž. A tím nám všem dal jasně najevo, jak moc stojí o naše přátelství.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty jsi vzal naše hříchy na sebe aby nám už nebyly počítány. Zjevil jsi nám svou lásku i to, jak moc stojíš o přátelství s námi. Kéž i my hledáme způsoby, jak rozvíjet přátelství, jak usilovat o pokoj a jak dávat druhým najevo, že je máme rádi a že o ně stojíme. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane náš, Ježíši Kriste, i my stojíme o přátelství s lidmi. A tak se modlíme za ty, jejich přátelství jsme ztratili pro svou nerozvážnost. Prosíme za ty, které jsme zranili slovem, zradili skutkem nebo o kterých jsme smýšleli špatně. Prosíme za ně, aby poznali, že je přesto milujeme. Pane, prosíme za lidi, kteří se cítí odmítnutí, nerespektovaní, poníženi. Dej jim zakusit, jak o ně stojíš. Modlíme se za ty, kteří u lidí ztratili důvěru. Prosíme, uzdrav a obnov jejich vztahy. Prosíme za ty, kteří nedovedou naplnit očekávání druhých. Osvobod je od marné snahy se všem zalíbit a zavadět. Prosíme za lidi, kteří se dostali do dluhů, abys je z jejich pastí vymánil. Prosíme za ty, kdo svou neprozíravostí způsobili problémy sobě i druhým. Pane, prosíme rozvaž všelijak zauzlované a komplikované mezilidské vztahy a ukaž nám, jak co pro to můžeme udělat sami. Prosíme za usmíření mezi lidmi: usmíření mezi sousedy, mezi příbuznými, mezi politiky, mezi národy. Pane, tvůj pokoj ať se rozprostře mezi námi. Kéž se necháme tvou láskou obejmout. Amen.*